הדר פרק ששי עירובין

סו.

לא מה מערב אפי' בפחות כו'. דלקולא מקשינהו רבי יוחנן ולא לחומרא דכל בעירובין להקל: **ומה מערב אפי' שכירו ולקיטו.** דנכרי אם ישראל הוא כדאמר לעיל (דף סד.) נותן עירובו ודיו: **אף שוכר אפי' שכירו ולקיטו.** דנכרי אם נכרי הוא משכיר רשות מדעתו לדיורי המלך: **אחד מערב ע"י כולן.** כגון ג' חצירות ופתח ביניהן וכולן לערב זו עם זו אחד מוליך עירובה של זו לתוך של זו והוי שלש לחבירו כדתני' בהאי פירקא (דף פב:) חמשה שגבו את עירובן כשהן מוליכין אותו למקום אחד אחד מוליך ע"י כולן: **חמשה.** ישראל ששרויין עם הנכרי בתלר אחת אחד מהן שוכר מן הנכרי בשביל כולן: **אפי' כה ר"א.** בהא מילתא דאמרן לעיל [פה:] ששכרו מן הנכרי ואח"כ ביטלו. אפי' לשון מרים כמו את מיהא דמס' ע"ז (דף סו:) כלומר מעיין ומחשב לדעת טעמו של דבר: **כל מקום שאוסרין.** זה על זה בלא עירוב ואם היו רוצין לערב יכולין לערב: **מבטלין.** אם שכחו ולא עירבו מבטלין רשותן לאחד מהן והוי כוליה תלר דידיה ותהא מותרת לבטלו בכולה ובלבד שלא יוציאו מן הבתים לחצר בלא מביאו של אותו יחיד בלבד: **כל מקום לאסויי שפי חצירות זו לפנים מזו.** דהיכא דלא עירבה פנימית לעצמה אסרה אחיצונה אפי' לרבנן דפליגי עליה דר"ע מודו דרבנן הלומרת[ו] במקומה אוסרת שלא במקומה כגון בחיצונה משום דריסת הרגל שיש לה עליה ואם רצתה לערב עמה מערבין ואם שכחו ולא עירבו מבטלין בני פנימית רשותן לבני חיצונה אותו דריסת הרגל שיש לה עליה: **שפי חצירות.** פתוחות לתבוי או לרשות הרבים ופתח ביניהן מערבין אם רוצין ואם לא עירבו זו עם זו אותרת לעצמה וזו אותרת לעצמה: **אין מבטלין.** אם הוצרכו לבטלו מזו לזו אין מבטלין רשות של זו לזו דלא תקון רבנן ביטול רשות אלא היכא דאסרי עלייהו: **לאו לאסויי נכרי.** שדר עם שני ישראלים בתלר שאוסרין אותן שני ישראלים זה על זה ואין יכולין לערב בשביל הנכרי וקאמרינן דאין מבטלין: **ואי אתא.** נכרי מאתמול אמאי קרי להו אוסרין ואין מערבין הא מלו לעירובי ולמיגר: אלא

נכרי ור' יוחנן דבסמוך נמי לטעמיה דאמר ג) נהגו העם כר"א בן יעקב אבל אורווי לא מוריגן אבל אנן סבירא לן ולדאי כרבי אליעזר בן יעקב דהא אבי ורבא קיימי כוותיה בעובדא דהמן בר רסתק:

ד) **איקלעו** לההוא פונדק בו'. פירש בקונטרס היו שם הרבה בתים של ישראלים שהיו אוסרים זה על זה ויש פירושים שמוגה בהם פונדק יש בו חדרים הרבה פתוחין לתלר והאכסנאים נכנסין בהן ואוסרין זה על זה וגם זה אמת דכי האי גוונא נמי אקרי כמו חבורה שבתה בערקלין: **יפה** עשיתם ששברתם. רבינו חננאל פסק כר' יוחנן אע"ג דשמואל פליג עליה בסמוך דקסבר דכל מקום שאוסרין ה) אין מערבין ואין מבטלין דבכל דוכתא קיימא לן כר' יוחנן לגבי שמואל וכדברי המיקל בעירוב ואומר ר"י דלקמן בפירקין (דף ע:) דייק בריתא דשמואל דתניא כל שנאסר למקצת שבת נאסר לכל השבת כולה כגון שני בתים בשני לידי רשות הרבים והקיפום נכרים ממילא בשבת זה הכלל לאתויי מת נכרי בשבת דאין מבטלין ולקמן (דף ע:) בסוף שמעתא אמרינן דמת נכרי בשבת אלינא דמ"ד שוכרין לא מיבעי לך השתא תרתי עבדינן חדא מיבעיא ש"מ לא מיתוקמא ההיא בריתא כר' יוחנן דאמר שוכרין ודומק לומר דלאתויי מת נכרי בשבת איירי דלא ניבטו דלא משתרו בשמת הנכרי אע"פ שעירבו אע"ג אבל ביטול מהני שהיה קיפום נכרים ממילא אירי אפי' ע"י ביטול כדאמרינן בסוף שמעתא דאין מבטלין ודומיא דהכי קאמר לאתויי מת נכרי בשבת דאין מבטלין ואפי' אמ"ל שר' יוחנן היה מעמיד זה הכלל דבריתא לאתויי מילתא אחריתי מ"מ מדנקט סתמא דהש"ס הכי שמע מינה דהכי הלכתא: **יפה** עשיתם ששברתם. לא דמי לתקת וממכר ליאסר בשבת דלא הוי אלא כמתנה בעלמא שאין עושין אלא להתיר בלבד: **מערב אפי'** שבירו ולקיטו. פירוש כדאמר שמואל לעיל אפי' שכירו ולקיטו של נכרי נותן עירובו ודיו ואם תאמר דהכא אלינא דר' יוחנן קיימא ובירושלמי משמע דלית ליה לרבי יוחנן האי סברא דקאמר ר' יוחנן התם ישראל ונכרי שהיו דרים בבית אחד צריך ישראל לבטל והנכרי להשכיר ויש לומר ה) דהתם ששניהם שותפים בבית ישראל ונכרי דלא הוי כשכירו ולקיטו דהכא ועוד יש לחלק דאם ייחד הנכרי לישראל שהוא שכירו ולקיטו חדר אחד שלא יוכל הנכרי להשתמש בו דהוי השתא הנכרי מסולק מישראל ואין יכול לסלק הישראל בכה"ג לא אמרינן נותן עירובו ודיו ובכי האי גוונא איכא לאוקמי ההיא דירושלמי: **כל** מקום שאוסרין ומערבין מבטלין. האי כללא לאו דוקא בכל מקום דהכי חזרכה שאמר שמואל בסמוך אין ביטול רשות בחורבה ואפי' בחצר מסיק רבא לקמן ו) אלינא דשמואל דאפי' ג' חצירות זו לפנים מזו ופעמים אין מבטלין ומה שאמרם כאן כגון שתי חצירות זו לפנים מזו היינו לאחר ורבא לאותו ענין שאמרם לקמן והוה מלי למימר כגון אנשי חצר ששכח אחד מהם ולא ערב אבל הא מתניתין היא לקמן ו) ולא אצטריך ליה לאשמעינן האי:

ואי דאתא מאתמול לוגר מאתמול. דאם אין הנכרי רוצה להשכיר מה יכול ביטול להועיל אע"ג דשמואל אית ליה לעיל ה) הלכה כרא"י דשרי ייחד במקום נכרי הא אמרינן לעיל ה) דאין הביטול עושהו ייחד במקום נכרי משום דא"כ בטלת תורת עירוב מאותו מבוי ואפילו מתרצה היום להשכיר או שמת ועל זה קאמרינן דאין מבטלין משום דמאתמול לא היו יכולים לערב לפי שלא נתרצה להם מאתמול להשכיר אבתי מערבין קרינא ביה דכיון דאם היה אתמול מתרצה היו יכולין לערב וכשנכרו היום ממנו או שמת יכולין לבטל שפיר:

אלא

אלא

מסורת הש"ס

א) גם"א. ב) הלקורה. ג) [דף סב:]. ג) [לעיל דף סב:]. ד) [שיך לעיל]. ה) ל"ל ואין מערבין אין מבטלין כו'. ו) [עמוד כ]. ז) [דף סט:]. ח) [דף סב:]. ט) [דף סד.]

הגהות הב"ח

(א) גמ"א כ' תלירי' זו לפנים מזו כזה:

מבוי
חצירה
פנימית

(ב) שם שתי חצירות ופתח ב' ביניהן כזה:

מבוי
תלר
פתח

(ג) תוס' ד"ה לאתא וכו' וכיון שהיה מועיל כאן עירוב מגא לי: (ד) בא"ד הגה"ה כי לא אמרינן כל"ל ותיבת ה"נ נמחק: (ה) בא"ד כגון עירב דרך הפתח. נ"ב ע"ל דף ע ע"ב: (ו) ר"ה יפה וכו' ולקמן בסוף שמעתא. נ"ב דס"ז ע"ב: (ז) ר"ה מערב וכו' וי"ל דהתם מיירי שבאיסה שותפים:

עין משפט נר מצוה

לד א מיי' פ"ב מהל' עירובין הל"י סמג עשין לדבנן ג טושו"ע לו"ח סימן שפג [וסי' שפב סעי' ה בהגה]:
ב [מיי' שם טוש"ע לו"ח סי' שפב סעי' ה]:
ג [מיי' שם טוש"ע שם סעי' יח]:
לה ד מיי' שם הלכה י סמג שם טור שו"ע לו"ח סימן שפב סעיף ט:

רבינו חננאל

יפה עשיתם ששכרתם. איני והא"ר יוחנן שוכר כמערב דמי. מאי לאו מערב מבעוד יום אף שוכר מבעוד יום [ה"ק]. ודתינן לא שוכר כמערב, מה מערב אפי' בפחות משווה פרוטה אף שוכר אפילו בפחות משוה פרוטה, מה מערב אפילו שכירו ולקיטו אף שוכר כך. ומה מערב [ה"ק] שניבו את עירובן אחד מוליך על ידי כולן, אף שוכר ה' ששרויין בחצר אחת, [אחד] שוכר על ידי כולן. תהי בה ר' אלעזר. בהא דר' יוחנן שעשה השוכר כמבטל רשות, ואמר מה מבטל רשות אפי' בשבת, כדתנן בית הילל אומרים אפי' משתתשך אף שוכר גו' משתתשך. אי הכי קשיא דשמואל, דאמר כל מקום שאוסרין ומערבין מבטלין, כגון שתי חצירות זו לפנים מזו שאוסרין בני הפנימיות על התיצונה ריש לערב זו עם זו ומותרין, לסיבך כיון שהעירוב מתירן אם שכח אחד מהן ולא עירב יכול לבטל רשותו מזו לזו. אבל במקום (שאין מערבין) [שמערבין] ואין אוסרין, כגון שתי חצירות ופתח ביניהן, כדתנן בכותל אחד שבין שתי חצירות, נפרץ הכותל עד י' אמות מותר ממני שהרא כפתח, ואין פותמין אותו מערבין אותו מערבין שנים, כל חצר בפני עצמה, ואינה אוסרת זו על זו, ואם רצו ופתחותו מערבין אחד, כגון אילו אין מבטלין מזו לזו. וכן חצר שאוסרין הדרין בה ואין מערבין בה, מי אין בה היתר בעירוב כגון דראיר בה גוי, ואמר שמואל כל מקום שאוסרין ואין מערבין, כענין שאמרנו אין מבטלין. חצר שאוסרין (בה) ואין מערבין בה היכי דמי, לאו דדאיר בה גוי, ואי הוה גוי מאתמול הוה למיגר מיניה מבעוד יום.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com